

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 292/2011-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. septembra 2011 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť J. D., Č., zastúpeného advokátom JUDr. A. K., Advokátska kancelária, M., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 306/2002 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. D. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 306/2002 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 306/2002 **p r i k a z u j e** konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. J. D. **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré **j e** Okresný súd Košice-okolie **p o v i n n ý** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. J. D. **p r i z n á v a** úhradu trov právneho zastúpenia v sume 261,82 € (slovom dvestošesťdesiatjeden eur a osemdesiatdva centov), ktorú **j e** Okresný súd Košice-okolie **p o v i n n ý** vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. A. K., Advokátska kancelária, M., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 292/2011-22 z 23. júna 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. D., Č. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 306/2002.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 11 C 306/2002 na strane odporcu. Konanie začalo 21. októbra 2002 podaním návrhu okresnému súdu T. U., Č. (ďalej len „navrhovateľka v 1. rade“); T. U., Č. (ďalej len „navrhovateľka v 2. rade“), a B. K., M. (ďalej len „navrhovateľka v 3. rade“; spolu ďalej len „navrhovateľky“), ktorým sa proti právnej predchodkyni sťažovateľa

M. D., Č. (ďalej len „odporkyňa“), domáhali zrušenia a vypořádania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam.

Do podania sťažnosti ústavnému súdu predmetné konanie nebolo skončené a podľa názoru sťažovateľa v ňom dochádza zo strany okresného súdu k porušovaniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Svoje presvedčenie sťažovateľ odôvodnil takto:

„Napriek tomu, že od podania pôvodného návrhu uplynulo už viac ako 9 rokov, vec je stále na okresnom súde doteraz nielenže nebola právoplatne skončená, ale okresný súd doteraz ani raz nerozhodol v merite veci.

... je ľudsky a právne neúnosné, aby súdne konanie trvalo na súde prvého stupňa viac ako 9 rokov bez vynesenia rozhodnutia...

Z... prierezu procesných úkonov vyplýva, že okresný súd nepostupoval dostatočne plynulo. Vo veci síce vykonával určité procesné úkony, ale nekonal efektívne a sústredene.

Celková doba konania pred okresným súdom je poznačená prieťahmi, pretože v určitých obdobiach okresný súd vôbec nekonal a bol nečinný... súd nepostupoval dostatočne plynulo a celkovo konal so zbytočnými prieťahmi v dĺžke viac ako dva roky.

Okrem toho okresný súd spôsobil ďalšie prieťahy v konaní... aj tým, že vo veci postupoval nesústredene a povrchno keď trpel nečinnosť súdneho znalca... a nevyužil zákonné prostriedky... na donútenie znalca podať znalecký posudok včas...

Sťažovateľ využil právny prostriedok podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní dňa 28. 6. 2010...

Predseda okresného súdu odpovedal... tak, že... súd vo veci koná a k prieťahom v konaní nedochádza...“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa J. D... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom na Okresnom súde Košice - okolie pod spisovou značkou 11 C/306/2002 porušené bolo.

2. Ústavný súd Okresnému súdu Košice - okolie... prikazuje, aby v konaní vedenom pod spisovou značkou 11 C/306/2002 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Ústavný súd sťažovateľovi J. D... priznáva finančné zadostučinenie vo výške 3 000,- Euro..., ktoré je mu Okresný súd Košice - okolie povinný vyplatiť do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice - okolie je povinný uhradiť J. D... trovy právneho zastúpenia vo výške 261.82,- euro... na účet advokáta JUDr. A. K., advokáta, M. do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd listom sp. zn. 1 Spr. V 345/11 z 12. augusta 2011 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 5. septembra 2011.

2.1 Okresný súd vo svojom vyjadrení uviedol:

„Dĺžku doterajšieho konania značne ovplyvnilo nariadené znalecké dokazovanie, ktoré nebolo vykonané v stanovenej lehote.

Priebeh konania ovplyvnila skutočnosť, že pôvodná žalobkyňa aj žalovaná v priebehu konania zomreli a čakalo sa na výsledok dedičského konania a vstup dedičov – právnych nástupcov do konania. Vyššie uvedené skutočnosti mali za následok vznik prietáhov v konaní.“

Zároveň okresný súd oznámil, že súhlasí s tým, aby „ÚS SR upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti“.

2.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedol:

„Sťažovateľ súhlasí s tým, aby... ÚS SR upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Sťažovateľ ohľadom znaleckého dokazovania uvádza, že práve príslušný Okresný súd Košice - okolie spôsobil tú skutočnosť, že znalecké dokazovanie nebolo vykonané v stanovenej lehote, keďže postupoval nesústredene a povrchno keď trpel nečinnosť znalca,

ktorý nevypracoval znalecký posudok v stanovenej 60 dňovej lehote, uspokojil sa s urgenciami a nevyužil zákonné prostriedky podľa zákona č. 382/2004 Z. z. na donútenie znalca podať znalecký posudok včas.

Ďalšie tvrdenie príslušného súdu o skutočnostiach, ktoré ovplyvnili priebeh konania sťažovateľ považuje za účelové. Sťažovateľ vo svojom podaní zo dňa 11. 3. 2011 v čl. II podrobne uviedol, kedy príslušný súd zapríčinil prietahy v súdnom konaní a poukázal aj na tú skutočnosť v čl. I., že po 9 ročnom prvostupňovom konaní do dnešného dňa ani raz nerozhodol v merite veci.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo sťažnosti, z jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 11 C 306/2002:

- 21. október 2002 – okresnému súdu bol doručený návrh navrhovateľiek na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva proti odporkyni,
- 11. marec 2003 – okresný súd zasielal návrh na vyjadrenie odporkyni a pripájal súdny spis sp. zn. 16 C 1194/94,
- 24. marec 2003 – odporkyňa sa vyjadrila k návrhu,
- 30. marec 2003 – súdny spis sp. zn. 16 C 1194/94 bol pripojený,

- 30. máj 2003 – okresný súd nariadil pojednávanie na 16. jún 2003,
- 16. jún 2003 – na pojednávanie sa nedostavila odporkyňa (zdravotné dôvody), z tohto dôvodu bolo pojednávanie odročené na 21. júl 2003,
- 21. júl 2003 – po vyjadreniach navrhovateliek, ich právnej zástupkyne a zástupcu odporkyne bolo pojednávanie odročené na 3. september 2003 z dôvodu potreby vypočutia odporkyne; zástupca odporkyne uviedol, že odporkyňa potrebuje tlmočníka – neovláda slovenský jazyk,
- 3. september 2003 – okresný súd vykonal výsluch na mieste samom, nezúčastnili sa navrhovateľky v 2. a 3. rade (odporkyňa takisto nebola prítomná – bola na lekárskom ošetrovaní), k veci sa vyjadril zástupca odporkyne – jej manžel, právna zástupkyňa navrhovateliek súhlasila s odkúpením nehnuteľnosti a súhlasila so znaleckým dokazovaním,
- 8. september 2003 – právna zástupkyňa navrhovateliek sa vyjadrila k veci, navrhla znalecké dokazovanie,
- 17. september 2003 – okresný súd vyzval odporkyňu na predloženie lekárskeho potvrdenia o ošetrovaní z 3. septembra 2003,
- 1. október 2003 – odporkyňa sa vyjadrila k veci,
- 4. november 2003 – právny zástupca odporkyne sa vyjadril k veci,
- 15. marec 2004 – odporkyňa predložila písomné stanovisko k veci,
- 10. jún 2004 – právna zástupkyňa navrhovateliek žiadala nariadiť pojednávanie,
- 10. jún 2004 – okresný súd nariadil pojednávanie na 12. júl 2004,
- 7. júl 2004 – odporkyňa navrhla vykonať dôkaz oboznámením darovacej zmluvy nachádzajúcej sa v archíve príslušnej správy katastra,
- 12. júl 2004 – na pojednávanie sa nedostavila navrhovateľka v 3. rade, pojednávanie bolo odročené z dôvodov ustanovenia tlmočníka odporkyne, vyžiadania spisu Mestského súdu Košice sp. zn. Pr 480/60 a predvolania navrhovateľky v 3. rade,
- 14. júl 2004 – okresný súd vyžiadal od Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) súdny spis sp. zn. Pr 480/60,
- 15. júl 2004 – okresný súd ustanovil tlmočníčku,
- 12. august 2004 – odporkyňa sa vyjadrila k veci a predložila dôkazy, zároveň bol pripojený požadovaný súdny spis sp. zn. Pr 480/60,

- 16. august 2004 – na pojednávanie sa nedostavila navrhovateľka v 3. rade, po vyjadreniach odporkyne, navrhovateľiek a ich zástupcov bolo pojednávanie odročené na neurčito z dôvodu požiadaviek okresného súdu na príslušnú správu katastra,
- 21. september 2004 – právny zástupca odporkyne sa vyjadril k veci,
- 17. február 2005 – právna zástupkyňa navrhovateľiek žiadala o nariadenie pojednávania,
- 17. marec 2005 – okresný súd doručoval podanie odporkyne (z 21. septembra 2004) právnej zástupkyňi navrhovateľiek na vyjadrenie, zároveň vyzval právneho zástupcu odporkyne, aby oznámil, či svojím podaním vzniesol protinávrh,
- 4. apríl 2005 – právna zástupkyňa navrhovateľiek sa vyjadrila k podaniu odporkyne,
- 5. apríl 2005 – právny zástupca odporkyne potvrdil, že ich podanie z 21. septembra 2004 je protinávrhom,
- 25. júl 2005 – právna zástupkyňa navrhovateľiek žiadala o nariadenie pojednávania,
- 10. august 2005 – okresný súd vyzval odporkyňu, aby upresnila petit protinávrhu,
- 7. september 2005 – právny zástupca odporkyne predložil upravený protinávrh,
- 26. september 2005 – okresný súd zaslal protinávrh odporkyne právnej zástupkyňi navrhovateľiek,
- 25. október 2005 – právna zástupkyňa navrhovateľiek sa vyjadrila k protinávrhu odporkyne,
- 23. november 2005 – okresný súd zasielal vyjadrenie právnej zástupkyne navrhovateľiek právnomu zástupcovi odporkyne, zároveň žiadal pripojiť súdny spis sp. zn. 10 C 1045/87,
- 30. november 2005 – súdny spis sp. zn. 10 C 1045/87 bol pripojený,
- 12. december 2005 – právna zástupkyňa navrhovateľiek žiadala nariadiť pojednávanie,
- 5. január 2006 – okresný súd nariadil pojednávanie na 7. február 2006,
- 7. február 2006 – po vyjadreniach účastníkov konania a ich právnych zástupcov okresný súd odročil pojednávanie na neurčito s tým, že bude vyžiadaná späva z príslušnej správy katastra,
- 22. február 2006 – odporkyňa predložila svoje písomné vyjadrenie k veci,
- 23. október 2006 – okresný súd nariadil pojednávanie na 28. november 2006, požiadal K., Správu katastra K. (ďalej len „správa katastra“), o zaslanie identifikácie nehnuteľnosti a o poskytnutie ďalších informácií,

- 8. november 2006 – právna zástupkyňa navrhovateliek požiadala okresný súd o zrušenie pojednávania nariadeného na 28. november 2006 z dôvodu úmrtia navrhovateľky v 1. rade, ktorá zomrela 22. októbra 2006,
- 13. november 2006 – správa katastra predložila požadované doklady,
- 28. november 2006 – pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne,
- 24. január 2007 – okresný súd uznesením č. k. 11 C 306/2001-82, ktoré nadobudlo právoplatnosť 16. februára 2007, prerušil konanie do právoplatného skončenia dedičského konania po zomrelej navrhovateľke v 1. rade vedeného okresným súdom pod sp. zn. 10 D 757/2006,
- 16. máj 2007 – okresný súd zisťoval stav dedičského konania po navrhovateľke v 1. rade,
- 5. jún 2007 – notárka JUDr. V. Š. oznámila okresnému súdu, že dedičské konanie po zomrelej navrhovateľke v 1. rade vedené pod sp. zn. Dnot 149/2006, 10 D 757/2006 nie je právoplatne skončené,
- 27. september 2007 – okresný súd z registra zistil, že konanie vedené pod sp. zn. 10 D 757/2006 nie je skončené,
- 18. október 2007 – okresnému súdu bolo doručené právoplatné dedičské osvedčenie vo veci vedenej pod sp. zn. 10 D 757/2006, osvedčenie nadobudlo právoplatnosť 13. októbra 2007,
- 6. december 2007 – právny zástupca odporkyne oznámil, že odporkyňa 9. novembra 2007 zomrela,
- 22. január 2008 – okresný súd uznesením č. k. 11 C 306/2002-98, ktoré nadobudlo právoplatnosť 12. februára 2008, prerušil konanie do právoplatného skončenia dedičského konania po zomrelej odporkyňi vedeného okresným súdom pod sp. zn. 13 D 929/2007,
- 18. marec 2008 – okresný súd zistil, že dedičské konanie po zomrelej odporkyňi vedené pod sp. zn. 13 D 929/2007 nebolo dovtedy skončené,
- 19. marec 2008 – osvedčenie o dedičstve po zomrelej odporkyňi nadobudlo účinky právoplatného rozhodnutia,
- 21. apríl 2008 – okresný súd žiadal pripojiť súdny spis okresného súdu sp. zn. 13 D 929/2007,
- 23. apríl 2008 – súdny spis okresného súdu sp. zn. 13 D 929/2007 bol pripojený,

- 28. apríl 2008 – okresný súd vyzval sťažovateľa ako právneho nástupcu odporkyne, aby sa vyjadril k návrhu, uviedol rozhodujúce skutočnosti, označil dôkazy, oznámil, či trvá na protinávrhu, a pod.,
- 29. apríl 2008 – súdny spis okresného súdu sp. zn. 13 D 929/2007 bol vylúčený,
- 15. máj 2008 – sťažovateľ sa vyjadril k veci,
- 3. júl 2008 – okresný súd nariadil pojednávanie na 29. júl 2008,
- 29. júl 2008 – po vyjadreniach účastníkov konania a ich právnych zástupcov bolo pojednávanie odročené na neurčito na účely nariadenia znaleckého dokazovania (navrhla ho právna zástupkyňa navrhovateľiek a súhlasil s ním právny zástupca sťažovateľa),
- 5. august 2008 – právna zástupkyňa navrhovateľiek predložila vyjadrenie k veci a žiadala upraviť petit návrhu vzhľadom na situáciu, ktorá nastala po úmrtí navrhovateľky v 1. rade a odporkyne,
- 16. február 2009 – právna zástupkyňa navrhovateľiek žiadala nariadiť znalecké dokazovanie,
- 29. marec 2009 – okresný súd uznesením č. k. 11 C 306/2002-127 nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru geodézie a kartografie Ing. J. P., lehota na vypracovanie znaleckého posudku bola určená na 60 dní od doručenia uznesenia o jeho ustanovení, navrhovateľkám uložil povinnosť zaplatiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania v sume 200 €,
- 21. apríl 2009 – navrhovateľky zaplatili preddavok na trovy znaleckého dokazovania,
- 22. apríl 2009 – súdny znalec Ing. J. P. oznámil svoju zaujatosť vo vzťahu k všeobecným súdom, preto „doporučil“ okresnému súdu poveriť vypracovaním znaleckého posudku iného súdneho znalca,
- 5. máj 2009 – právny zástupca sťažovateľa požiadal o prerušenie tohto konania z dôvodu podania návrhu (žaloby) na okresnom súde na určenie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam (jeho návrh z 30. apríla 2009); konanie je vedené pod sp. zn. 11 C 69/09,
- 19. október 2009 – okresný súd uznesením č. k. 11 C 306/2002-135, ktoré nadobudlo právoplatnosť 12. novembra 2009, zmenil svoje uznesenie z 29. marca 2009 tak, že zrušil ustanovenie znalca Ing. J. P. a za znalca v konaní ustanovil J. G., lehota na vypracovanie znaleckého posudku bola určená na 60 dní od doručenia uznesenia,

- 19. október 2009 – okresný súd uznesením č. k. 11 C 306/2002-137, ktoré nadobudlo právoplatnosť 13. novembra 2009, vylúčil návrh sťažovateľa na určenie neplatnosti darovacej zmluvy na samostatné konanie, ktoré bude vedené pod sp. zn. 11 C 158/2009,
- 30. október 2009 – súdnemu znalcovi J. G. bolo doručené uznesenie o jeho ustanovení za znalca v konaní,
- 6. november 2009 – právny zástupca sťažovateľa žiadal reagovať na jeho podanie doručené okresnému súdu 5. mája 2009, ktorým žiadal prerušenie konania,
- 10. november 2009 – uznesenie o zrušení ustanovenia znalca Ing. J. P. bolo tomuto doručované,
- 8. december 2009 – okresný súd zasielal súdny spis ustanovenému súdnemu znalcovi J. G.,
- 12. február 2010 – okresný súd urgoval súdneho znalca J. G. o vypracovanie znaleckého posudku,
- 15. február 2010 – sťažovateľ predložil okresnému súdu „*písomné doplnenie k súdnemu konaniu*“ a predložil ďalšie doklady,
- 9. marec 2010 – sťažovateľ oznámil „*odvolanie jeho zastupovania*“ JUDr. M. B.,
- 10. marec 2010 – súdny znalec J. G. telefonicky požiadal o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku do konca apríla 2010,
- 7. máj 2010 – okresný súd urgoval súdneho znalca J. G. o urýchlené vypracovanie znaleckého posudku,
- 4. jún 2010 – súdny znalec J. G. žiadal o predĺženie lehoty na podanie znaleckého posudku do 30. júna 2010 (pracovná zaneprázdnenosť),
- 30. júl 2010 – okresný súd urgoval súdneho znalca J. G. o urýchlené vypracovanie znaleckého posudku,
- 17. august 2010 – okresný súd urgoval súdneho znalca J. G. o urýchlené vypracovanie znaleckého posudku,
- 16. september 2010 – okresný súd urgoval súdneho znalca J. G. o urýchlené vypracovanie znaleckého posudku,
- 20. september 2010 – súdny znalec J. G. preložil znalecký posudok,
- 6. október 2010 – súdny znalec J. G. predložil geometrický plán,
- 6. december 2010 – okresný súd zasielal sťažovateľovi a právnej zástupkyňi navrhovateľiek znalecký posudok na vyjadrenie,

- 16. december 2010 – okresný súd vyzval sťažovateľa, aby sa vyjadril k znaleckému posudku, uviedol ďalšie svoje návrhy a oznámil, či trvá na prerušení konania; právnu zástupkyňu navrhovateliek vyzval na vyjadrenie sa k znaleckému posudku, a aby uviedla ďalšie návrhy na dokazovanie,
- 22. december 2010 – sťažovateľ sa vyjadril k veci, s navrhovanou deľbou nehnuteľnosti nesúhlasil, vyhotovenie znaleckého posudku považoval za unáhlené a zbytočné, na prerušení konania trval,
- 28. december 2010 – právna zástupkyňa navrhovateliek sa vyjadrila k znaleckému posudku, návrhy na dokazovanie nemala,
- 26. máj 2011 – okresný súd uznesením č. k. 11 C 306/2002-185 rozhodol o návrhu sťažovateľa na prerušenie konania tak, že konanie neprerušil.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty,

v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 306/2002, ktorého predmetom je zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že v konaní vedenom na okresnom súde ide o návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam. Návrhy tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Z uvedených dôvodov ústavný súd konštatoval, že vec nemožno posúdiť ako právne zložitú. Z hľadiska skutkovej zložitosti môže potreba vykonania znaleckého dokazovania predstavovať určitý stupeň faktickej zložitosti, avšak v tomto

konkrétnom prípade doterajšia celková dĺžka trvania konania rozhodne nebola spôsobená prípadnou skutkovou zložitou veci.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd nezistil žiadne závažné skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodit', že by prispel k doterajšej celkovej dĺžke trvania konania pred okresným súdom, a ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k priet'ahom. Právna predchodkyňa sťažovateľa (odporkyňa) sa síce nezúčastnila pojednávaní konaných 16. júna 2003 a 21. júla 2003 a ani výsluchu vykonaného na mieste samom 3. septembra 2003, pritom jej prítomnosť bola žiaduca z dôvodu potreby jej vyjadrenia sa k veci, avšak táto okolnosť sa výrazným spôsobom neprejavila na dĺžke trvania posudzovaného konania, a navyše svoju neprítomnosť právna predchodkyňa sťažovateľa ospravedlnila zdravotnými dôvodmi.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, je postup samotného okresného súdu.

Ústavný súd z prehľadu procesných úkonov okresného súdu zistil, že okresný súd v posudzovanom konaní nevykonal relevantnú procesnú činnosť v období od 21. októbra 2002 do 11. marca 2003, t. j. takmer 5 mesiacov, od 17. septembra 2003 do 10. júna 2004, t. j. takmer 9 mesiacov, od 16. augusta 2004 do 17. marca 2005, t. j. sedem mesiacov, od 5. apríla 2005 do 10. augusta 2005, t. j. 4 mesiace, od 7. februára 2006 do 23. októbra 2006, t. j. viac ako 8 mesiacov, od 29. júla 2008 do 29. marca 2009, t. j. 8 mesiacov, od 22. apríla 2009 do 19. októbra 2009, t. j. takmer 6 mesiacov, a od 28. decembra 2010 do 26. mája 2011, t. j. takmer 5 mesiacov. Celkovo bol teda okresný súd vo veci nečinný 52 mesiacov (štyri roky a štyri mesiace). Za túto dobu teda nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ (resp. jeho právna predchodkyňa) v preskúmvanej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02).

Ústavný súd ďalej konštatuje, že v období od 19. októbra 2009 (ustanovil súdneho znalca do konania) do 20. septembra 2010 (súdny znalec predložil vypracovaný znalecký posudok) okresný súd v podstate vykonával iba úkony na zabezpečenie znaleckého posudku. Od doručenia súdneho spisu súdnemu znalcovi 8. decembra 2009 okresný súd síce päťkrát urgoval predloženie znaleckého posudku, avšak tieto urgencie neboli dostatočne účinné. K iným – ďalším zákonným prostriedkom na dosiahnutie výsledku znaleckého dokazovania v kratšom čase okresný súd nepristúpil. Celkové obdobie trvania znaleckého dokazovania v tomto konkrétnom prípade je z hľadiska účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote neakceptovateľné.

Postup súdneho znalca ústavný súd hodnotí ako postup okresného súdu, ktorý nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa v jeho veci, a teda ako taký, ktorý spôsobil zbytočné prietahy v konaní (napr. II. ÚS 10/01, I. ÚS 235/05, I. ÚS 348/06).

Napokon ústavný súd pre úplnosť poukazuje na nesústredenosť v postupe okresného súdu – 12. júla 2004 došlo k odročeniu pojednávania aj z dôvodu potreby ustanovenia tlmočníka do konania, pretože právna predchodkyňa sťažovateľa neovláda jazyk, v ktorom sa viedlo konanie, pritom už 21. júla 2003 jej vtedajší zástupca túto skutočnosť okresnému súdu oznámil.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 306/2002 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 000 €, ktoré odôvodnil utrpením duševnej ujmy spôsobenej priet'ahmi v konaní a dlhotrvajúcim stavom jeho právnej neistoty.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, nie je pre sťažovateľa dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä vzhľadom na zistenú bezdôvodnú nečinnosť okresného súdu, považuje za primerané v sťažovateľom uplatnenej sume 3 000 €, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátom.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2011 je 123,50 € a hodnota režijného paušálu je 7,41 €.

S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2011 (prevzatie a príprava zastúpenia z 11. marca 2011, podanie ústavnému súdu z 11. marca 2011 a stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 5. septembra 2011) v sume 392,73 € vrátane režijného paušálu.

Pretože právny zástupca si uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom v sume 261,82 €, ústavný súd priznal sťažovateľovi ich náhradu v požadovanej sume tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2011